

Thema-CoP Leidende Gedragsprincipes, Gewogen Maatwerk

	Leidende gedragsprincipes	In alledaagse taal Mijn trajectbegeleider ¹ ...
1	Aansluiten bij het gewenste toekomstperspectief van de inwoner.	... neemt serieus wat ik zou willen voor de toekomst.
2	Ruimte geven om de inwoner zelf te laten ontdekken wat haalbaar is.	... geeft mij de ruimte om zelf uit te zoeken wat precies bij mij past.
3	Versterken van het vertrouwen in eigen kunnen van de inwoner.	... helpt mij om meer vertrouwen in eigen kunnen te krijgen.
4	Versterken van het omgaan met tegenslag van de inwoner.	... helpt mij om steeds beter om te gaan met tegenslag en door te blijven zetten.
5	Gebruiken van het sociale netwerk van de inwoner.	... en ik bespreken hoe familie, vrienden en andere mensen mij kunnen helpen met mijn volgende stap.
6	De stress verminderen door grip te krijgen op urgente belemmeringen.	... en ik bespreken waar ik me het meeste zorgen over maak en wat ik daarvoor nu nodig heb.
7	Rekening houden met het tempo en de belastbaarheid van de inwoner.	... kijkt steeds naar wat ik wel en niet aankan.
8	Voldoende tijd en ruimte nemen om elkaar te leren kennen.	... neemt genoeg tijd en ruimte om mij te leren kennen.
9	Opbouwen van wederzijds vertrouwen.	... gelooft wat ik zeg.
10	Samen met de inwoner beslissen over de inhoud van het traject.	... en ik beslissen samen welke mogelijkheden vanuit de gemeente het beste bij mij passen.
11	Helder zijn over wat volgens de wettelijke kaders kan en niet kan.	... geeft duidelijk aan wat mijn rechten en plichten zijn zodat ik mijn uitkering kan behouden.
12	Bewust rekening houden met het verschil in macht in de begeleiding.	... is zich bewust van de machtsverhouding tussen ons.

¹ 'Trajectbegeleider' kan vervangen worden door een andere term, als die herkenbaarder is voor inwoners.

Resultaten pilotonderzoek naar leidende gedragsprincipes

Onder professionals die inwoners met een uitkering helpen en begeleiden

Leidende gedragsprincipes

Tussen juli en november 2024 nam uw organisatie deel aan een pilotonderzoek naar leidende gedragsprincipes. Dit onderzoek werd georganiseerd door de Community of Practice 'Gewogen Maatwerk'. Daarin zoeken professionals, inwoners en onderzoekers samen uit hoe we de dienstverlening voor inwoners met een uitkering kunnen verbeteren. Hieronder beschrijven we het onderzoek en de resultaten.

Met 'leidende gedragsprincipes' bedoelen we overtuigingen over effectieve begeleiding die werken in de begeleiding van werkzoekenden naar duurzame en waardevolle participatie. De afgelopen twee jaar hebben inwoners, professionals en wetenschappers samen onderzocht of er een set van leidende gedragsprincipes is en of die een verschil kan maken. Uit succeservaringen hebben zij een lijst met 17 principes gedestilleerd (zie Tabel 1). Dit zijn niet per se de enige of alle mogelijke principes, maar ze worden door inwoners en professionals gezien als zeer belangrijk.

Omdat wij graag wilden weten hoe andere professionals denken over de principes, hebben we de lijst vertaald naar een vragenlijst. Hierin vroegen we hoe belangrijk professionals deze principes vinden voor de begeleiding die zij geven, in hoeverre het huidige werk de mogelijkheid biedt om de principes in te zetten en in welke mate het daadwerkelijk lukt om de principes in te zetten in de begeleiding. Professionals van gemeentes Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Den Haag en Tilburg en van Senzer en Werkzaak Rivierenland vulden deze vragenlijst in. Voor elk principe en iedere vraag gaven zij antwoord op een schaal van 1 (heel onbelangrijk / helemaal niet) tot 5 (heel belangrijk / helemaal wel).

1	Aansluiten bij het gewenste toekomstperspectief van de inwoner.
2	Ruimte geven om de inwoner zelf te laten ontdekken wat haalbaar is.
3	Versterken van het vertrouwen in eigen kunnen van de inwoner.
4	Versterken van het omgaan met tegenslag van de inwoner.
5	Gebruiken van het sociale netwerk van de inwoner.
6	De stress verminderen door grip te krijgen op urgente belemmeringen.
7	Rekening houden met het tempo en de belastbaarheid van de inwoner.
8	Voldoende tijd en ruimte nemen om elkaar te leren kennen.
9	Samen met de inwoner beslissen over de inhoud van het traject.
10	Helder zijn over wat volgens de wettelijke kaders kan en niet kan.
11	Ervoor zorgen dat de inwoner zich gehoord voelt.
12	Denken vanuit mogelijkheden.
13	Betrokkenheid tonen.
14	Bewust rekening houden met het verschil in macht in de begeleiding.
15	Doen wat je zegt en zeggen wat je doet.
16	Een basis leggen voor wederzijds vertrouwen.
17	Vooruitgang zien en waarderen.

Tabel 1. De leidende gedragsprincipes opgehaald door de thema-CoP Leidende Gedragsprincipes van de CoP Gewogen Maatwerk.

Resultaten

We vatten de antwoorden samen in Tabel 2. Gemiddeld gaven professionals aan dat ze de 17 principes 'belangrijk' tot 'zeer belangrijk' vinden voor de begeleiding die zij geven. Ook geeft hun huidige werk geeft gemiddeld 'wel' de mogelijkheid om de principes in te zetten. Daarnaast lukt het inzetten van de principes gemiddeld 'wel'. Desondanks blijft er ruimte voor verbetering. We zien namelijk dat het soms nog niet helemaal lukt een principe toe te passen, terwijl de professional die wel belangrijk vindt.

Vraag	Gemiddelde antwoord
Hoe belangrijk zijn deze begeleidingsprincipes voor u in de begeleiding die u geeft?	4,46
Biedt uw huidige werk de mogelijkheid om deze begeleidingsprincipes in te zetten?	4,08
In welke mate lukt het u om elk van deze daadwerkelijk in te zetten in de begeleiding?	4,00

Tabel 2. De gemiddelde antwoorden op een schaal van 1 (heel onbelangrijk / helemaal niet) tot 5 (heel belangrijk / helemaal wel)

Heeft u vragen of opmerkingen over dit pilotonderzoek of over hoe de leidende gedragsprincipes een rol (kunnen) spelen in uw eigen organisatie of opleidingstraject? Neemt u dan vooral contact op met Roland Blonk r.w.b.blonk@tilburguniversity.edu of Mika van Wijk m.g.vanwijk@tilburguniversity.edu

Een kortere lijst met 12 principes

Door de samenhang tussen de antwoorden te bestuderen, concludeerden wij ook dat de 17 principes samengevat kunnen worden met 12 zinnen, opgesomd in Tabel 3.

1	Aansluiten bij het gewenste toekomstperspectief van de inwoner.
2	Ruimte geven om de inwoner zelf te laten ontdekken wat haalbaar is.
3	Versterken van het vertrouwen in eigen kunnen van de inwoner.
4	Versterken van het omgaan met tegenslag van de inwoner.
5	Gebruiken van het sociale netwerk van de inwoner.
6	De stress verminderen door grip te krijgen op urgente belemmeringen.
7	Rekening houden met het tempo en de belastbaarheid van de inwoner.
8	Voldoende tijd en ruimte nemen om elkaar te leren kennen.
9	Opbouwen van wederzijds vertrouwen.
10	Samen met de inwoner beslissen over de inhoud van het traject.
11	Helder zijn over wat volgens de wettelijke kaders kan en niet kan.
12	Bewust rekening houden met het verschil in macht in de begeleiding.

Tabel 3. Een kortere lijst met 12 principes

Vervolgonderzoek

Met verder onderzoek naar de leidende gedragsprincipes brengen we in kaart hoe het gebruik ervan er in de praktijk uitziet. Op basis hiervan ontwikkelen we een handreiking. Ook gaan we verder uitzoeken in hoeverre de antwoorden van professionals met verschillende functies (bijv. stappen naar werk en inkomen) verschillen. Daarnaast onderzoeken we in hoeverre inwoners buiten de Community of Practice de principes zien als effectief.